

Három évtized hűsége

díszes plakett és a jelvény hűség jelképe: harmincévi zolgálatáért vehette át dr. Dégl Endre rendőr ezredes.

mikor negyedik gimnazistaént egy osztálytársával együtt jött a vonatra, Ordacsehiből Kasovára utazott, és a főkapitányon elszántan kijelentette: üzögyi nyomozó szeretne lenni minden eldől. Egy életre eljeyezte magát a rendőri munká-

al. Érettségi után a körmendi sztképzőn tanultam tovább, 972 január elsejétől kerültem a nyódi kapitányságra, egy igazi sapatba, ahol életre szóló tapasztalatokat szerezhettem - emkészik vissza a megyei rendőr-főapitányság bűnügyi igazgatója. A rendőrtiszt főiskola után a rarcali kapitányság következett, hol nyomozó, majd bűnügyi sztályvezető lettem, végül 1985 s 90 közt kapitányságvezető. özben elvégeztem a jogi egyet-et is. Az 1988-90-es változások al aztán egy új, minden addigál-ál izgalmasabb időszak következett...

- Pályafutásának első felét megz elmúlt rendszerben, másik feét a rendszerváltás utáni korzakban töltötte. Milyen volt végigélni a változásokat?

- Szép, de nehéz időszak volt. laponta „vizsgázt” az állonány. El kellett dönteni, hogy mien irányban fejlődjön a rendő-ég. Önkormányzati vagy állami győn-e, centális legyen-e vagy em. A pártirányítást, erőteljes atonai vonásokat mutató, tekin-lyelvű szervezet helyett, amely stális elhárításra rendezkedett be s nem ismerte a civil kontrollt, alami egészen mást kellett létreozni. Kulcsfogalom lett a nyitott-ág, az emberi jogok.

- Eközben a bűnözés helyzete gyökeresen átalakult...

- Amikor 1972-ben a rendő-éghez kerültem, a megye terüle-én az ismertté vált bűncselekmények száma alig négyezer volt. gy volt ez egészen 1988-ig. A endőri állomány közben majd-em akkora létszámú volt, mint a. A rendszerváltás után négy-eresére, 15-16 ezerre emelke-ett a bűncselekmények száma. iugró év volt az 1997-es, 18 ezer mertté vált bűncselekménnyel. inyáltak a határok, húszévi ál-ndóság után újfajta bűncselek-ények jelentek meg. Meg kellett merkedni a szervezett bűnözés lenségeivel, fegyverrel, kábító-zerrel, prostitúcióval. Megjelen-ek az egyre bonyolultabb gazda-ígi bűncselekmények. A mód-zerék egyre inkább eldurvultak. arág lett a gépjárműbűnözés. em működött a szociális háló, egjelent a megélhetési bűn-és. Lehette még sorolni.

- Hogyan reagált a rendőrség

erre a robba-ndásszerű vál-tozásra?

- A létszám alig emelke-ett, annak a kis csapatnak kellett felven-nie a harcot az elhatalmaso- dott bűnözés- sel. Rádásul úgy, hogy technikában, módszerek- ben hatalmas hátrányban voltunk. Ezek később érke- ztek, később született meg a rendőrségi törvény is, sok területen ké- sett a jogi sza- bályozás. Bár - részben kül- földi segítsé- gel - sikerült jócskán behozni a lemaradásból, látványos a válto- zás, korántsem vagyunk még az út végén... Az egyre bonyolultabb ügyek komoly értékelő-elemző munkát igényelnek. Ma már nincs ügyirat 40-50 oldal alatt, de volt olyan bűnügy, ahol egy teher- autóra sem fért fel az irattö- meg, amit a szakértőknek át kel- lett vizsgálni.

- Melyek voltak a legemlékeze- tesebb ügyek? Volt olyan, amit kudarcéknél élt meg?

- Minden ügy emlékezetes, kül- lönösen a súlyosabb, életellenes ügyek. Van, amelyek súlya miatt különleges, mint a vízvári gyil- kosság, van amelyek egy-egy ér- dekes mozzanat miatt, mint pél- dául amikor a tettes a helyszínen felejtette a kabátját. Igazán ku- darcnak talán a síófoki Napfény szálló portásának meggyilkolásá- val kapcsolatos nyomozást tar- tom. Ez az egy emberölés maradt felderítetlen a megyében az el- múlt több mint egy évtizedben. Egyébként a kudarcokon nincs idő töprengeni. Naponta nagyon sok döntést kell meghozni, és ak- kor, abban a pillanatban biztosan az tűnik a legjobbnak. Minden nyomozás után vannak esetmeg- beszélések, amikor elemezzük, hogy mit lehetett volna még job- ban csinálni, összességében azonban nincs idő visszanezni, mert mindig ott van az új feladat, amire koncentrálni kell.

- És mit tart a három évtized legnagyobb sikerének?

- Azt, hogy nem volt olyan dön- tésem, amit megbántam volna. S azt is, hogy olyan munkatársakat választottam magam mellé, akik- kel sikeresen együtt tudtunk dol- gozni, hogy lehetőséget adhattam fiatal, tehetséges kollégáknak. De a legnagyobb siker a „hátorszá- gom”: a családom... JAKAB

Dr. Dégl Endre rendőr ezredes, a Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság bűnügyi igazgatója. 1951-ben született Ordacsehiben. Végzettsége: rendőrtiszt főiskola, Pécsi Tudományegyetem állam- és jogtudományi kara. Nős, egy fia van, aki szintén a rendőri pályát választotta. Unokája, Flórián egyéves. Hobbi: borászkodás, kertészkedés.

Testvérek a templomünnepen

Testvértelepülés. A szó igazi jelentését egy kelet-szlavóniai faluban értettem meg. Nem volt köszöntő-beszéd és hivataloskodó formalitások: csak őszinte, emberi gesztusok. Az, hogy ez valóban egész más, mint sok másik, amit ugyanígy hívnak, már odafele, útközben megérttem. A véseiek ugyanis szinte gyerekes várákokozással érkeztek meg arra a településre, amellyel a háború hozta össze őket. A háború, amely Kórógyon mindent szét döntött és szétszakított, két települést elválaszthatatlanul összekötött. Két kis falu egymástól 300 kilométerre és mégis nagyon közel: háborúban született testvérek.

A viszontlátás megható pillanatai. Testvéreként üdvözölték egymást

1991. szeptember 24. Minden kórógyinak maróan fájdalmas emlék a borongós őszi délután. A falu minden lakója a kultúrházba zsúfolódott. Csend volt és mindenki arra várt, hogy valami csoda folytán valahogy elkerülhető lesz, hogy mint a moziban, az utolsó pillanatban történik majd valami. Torokszorító volt a pillanat. A csoda pedig hosszú időre elkerülte Kórógyot. Menni, menekülni kellett. A szlavóniai szigetmagyarság túldözötté vált a szülőföldjén és elindult a bizonytalanba, a biztos pusztulás elől. A legtöbben közülük Vésén kaptak menedéket és hat évig a somogyi falu lett a hazájuk.

2002. január 26. A véseiek egy csoportja ünnepelni indul. Kórógyon felszentelik az újjáépített református templomot. A buszon a közös élményeket idézik felváltva az utazók. Kislaki Sándor bácsi mézet visz ajándékba, mások kompótot és házi süteményt. Mindenki készült. Senki nem indult el üres kézzel. A kórógyiak is készültek. Várták a testvérfalut és örültek az érkezésnek. Palkó Istvánné, Juliska néni a főzőskötényében szaladt az utcára. Megállt a kapuban és zavartan törölgetni kezdte előbb a kezét, aztán a szemét.

- Örülünk nekik nagyon, olyanok, mint a rokonok - mondta Palkó Istvánné. - Hat évig mellettünk voltak a legnagyobb bajunkban. Nem tudjuk ezt megháldálni sohasem.

- Mit gondol, mikorra lehet itt olyan az élet, mint volt?

- Olyan nem lesz soha. Amíg odaát voltunk, vártuk a hazatérést. Tartotta bennünk a lelket, hogy vissza kell jutni. Amikor megjöttünk és megláttuk mi lett itt, vége lett mindennek. Sokan belehaltak. Egy év alatt húszan mentek el. Megszakadt a szívük, látva, mi lett a falunkból. Nekem sincs kedvem nevetni azóta, csak a sírás maradt, meg az ima.

Kórógy

Árpád-kori magyar település Kelet-Szlavóniában az Eszék-Vinkovci-Vukovár háromszögben. A falu a mai napig megtartotta kultúráját, magyarságát, régi magyar nyelvét, amelyet egy több-kötetes szótárban is kiadtak. Magyar nyelvű iskolája több mint 400 éves. Az itt lakók a háború előtt a mezőgazdaságból éltek. 1991-ben 748 lakosa volt. Ma 546 ember él a településen.

A találkozás öröme után mindenki ismerősöket keresett. Sok család a falutól függetlenül is ápolja a barátságot és évente kétszer-háromszor is váltják egymást. A legtöbben Mezei Józsefknél időznek. A házigazda a helyi focicsapat elnöke. Ez pedig fontos intézmény a két falu kapcsolatában. Nincsen igazi Kórógy-Vése találkozó meccs nélkül. Mindegy ki nyer, mindig döntetlen a mérkőzés. A nagy

A pörköltfőzés Vésén született hagyomány

ünnepségre tekintettel ezúttal a meccs elmaradt. Mezei József pörköltet főzött a vendégek tiszteletére.

- A pörköltfőzés az még Véséről, a táborból hagyomány - mondta Mezei József. - Az egész család várta az érkezőket. Bajban ismerzik meg a barátát, az régi mondás, de igaz. A fiunkat Vésén veszítettük el autóbalesetben. Ha nincsenek akkor ezek az emberek, bele is bolondulunk a fájdalomba. Lassan végzünk a házunk helyreállításával, annak ellenére is, hogy sok minden értelmét veszítette azóta.

Az újjáépítési program 1998-ban kezdődött. Felmérték, melyik település mennyire károsodott és eszerint hat kategóriába sorolták a falvakat. Kórógy a négyes kategóriába tartozik, ami azt jelenti, hogy az összes középület megsemmisült és a 238 házból 184-et újjá kellett építeni. Az ehhez szükséges forrásokat a nemzetközi segítségen kívül az adókból fedezik. A jövedelmek felét viszi el az állam.

- A munkák nyolcvan százalékával végeztünk - mondta Kei József, Kórógy polgármestere. - Néhány ház és az iskola épülete van még hátra. Ahhoz képest, ami a háború után fogadott bennünket, óriási a változás, de a falu örökre elveszítette az arcát. A régi tornácok házak nélkül sosem lesz már olyan Kórógy, amilyen egykoron volt.

- És az embereken mennyit változtatott a háború?

- Szomorú, de a háború előtt és alatt összetartóbb volt a közösség. A nyomorúság és a tehetetlenség iriggyé tett sok embert és nagy a széthúzás. Persze sokat dolgozunk, hogy ne így legyen. Működik már újra a tánccsoport, az önkéntes tűzoltóegyesület és a focicsapat is. Egyre kevesebbet beszélünk a háborúról és keressük az ünnepeinket. Amióta itthon vagyunk, talán ez a templomszentelés volt az első alkalom, hogy mindenki egyet gondolt.

Szlavóniába lassan visszatér a régi élet. A kórógyiak felejtenek és új falut építenek. Juliska néni azt mondja: most azért imádkozott, hogy ez az ünnepi hangulat megmaradjon, és a bánat után öröme is lehessen a kórógyiaknak. Talán 11 év után az akkor nagyon áhitott csoda sem kerül el a kis falut. Megérdemelnék... FÁBOS ERIKA

„ERŐS VÁRUNK, A NYELV” (KOSZTOLÁNYI)

Per pillanat

Ez a riasztó gyorsasággal terjedő - latin előjáró szóból és magyar főnévből kreált - helytelen kifejezés ma már nemcsak a felnőttek, hanem a fiatalok körében is fel-lehet. És ez aggodalommal kell, hogy eltöltsön mindenkit, aki egy kicsit is szívén viseli anyanyelvünk ügyét.

Miért is helytelenítjük ezt a szókapcsolatot? Hallgassunk meg ebben a témában egy-két példamondatot! - Melyik költő a kedvenced? - kérdezi a tanár tanítványától. - Per pillanát Arany Jánost olvasom a legszívesebben. - hangzik a válasz, amelynek hallatán Arany forogni kezd a sírjában. - Szeretnék találkozni veled! - mondja egyik barát a másiknak. - Per pillanát nem érek rá, de később lehet róla szó - így a megszólított.

Honnan származhat ez a kifejezés? Bizonyára a sebesség megjelölésének magyarországi divatja a hibás. Mert például, ha egy autóról vagy motorkerékpárról esik szó, a sebességet - szóban és írásban - így jelölik meg: százhatvan kilométer per óra, nyolcvanöt kilométer per óra. Hogy miért? Mert így szakszerűbbnek, pontosabbnak hangzik.

Pedig a helyes mondat óránként! százhatvan kilométeres sebességgel szóliát. A per pillanát mintájára született hapszánkban a per ma forma is, amely az előbbihez hasonlóan vészes gyorsasággal terjed. Per ma egyetlen szabad percem sincs!

A per óra helyett tehát az óránkénti, a per pillanát és a per ma helyett pedig a ma, most, jelenleg, ebben a pillanatban, mostanában és hasonló szavak használatát javaslom. - Mostanában Arany Jánost olvasom a legszívesebben. Vagy: - Jelenleg nem érek rá, de később lehet róla szó.

Hasonlóan a nyelvi divat riasztó termékei a következő kifejezések is: - Letét öt dekával hosszabb? - kérdezi a boltban az eladó, miközben a szálatmit szeliteli. Pedig a súlyt nem centivel méri, ezért a szálatmi is legföljebb több lehet öt dekával és nem hosszabb.

Tíz óra magasságában várlak! - hallom az utcán beszélgetőtől. Holott csak a fenyőfák vagy a felhőkárcók magasságában lehet találkozni, de ehhez meg kellene tanulni reptülni. En úgy hiszem, hogy az illető valójában tíz óra körül, esetleg tíz óra tájban várja ismerősét. Aztán itt van a mentégetőző mondat: - Nem tudtálak még felhívni sem, mert teljesen el-vagyok havazva! Csak a bennfentesek tudják, hogy nem volt szabad ideje a megszólalónak.

S végül - hogy a telefonnál maradjunk - végképp kibővít a beszélgetés végén, a teljesen ismeretlenül udvariatalanul oda-vetett: Viszhall! Jól tudom, hogy ez a szó a viszlát mintájára született, de ahogy ez utóbbit, ugyanúgy az előbit is csak legközelebbi hozzátartozómtól vagy barátomtól vagyok hajlandó eltérni, mindenki mástól bizalmaskodó udvariatalanságnak tartom.

Tegyek így mások is, s akkor az ilyen köszönések sem hangzanak el lépten-nyomott jó reggelt! Jó napot! stb. a jó reggelt kívánok! Jó napot kívánok! helyett!

Viszonthallásra! Viszontlátásra!

MIHÁLYFALVI LÁSZLÓ

Kézműves dinasztiák Somogyért

regi mesterségek, apáról fiúra öröklődő szakmák és vállalkozások ismerésére hagyományteremtő zándékkal alapított díjat tegnap vették át a somogyi mesteremberek megyeháza Széchenyi-éttermén.

Nem szabad elfelejteni, hogy voltak olyan korszakok, amikor nem

csak a szakmai tudás, hanem bátorság is kellett a „maszek” mesterembereknek szakmájuk úzéséhez - mondta dr. Gyenesi István, a megyei közgyűlés elnöke a díjátadón. Hozzátette: ezzel az újonnan alapított díjjal azon iparos-, kereskedő- és szolgáltatódinasztiák tagjait köszöntik, akik a nehezebb időkben is tisztességes, szorgalmas és kitartó munkával vitték tovább szüleik, nagyszüleik örökségét. A hosszabb ideje szolgáltatótevékenységet végzők kutatása érdekében felkeresték a települési önkormányzatokat, valamint a szakmai érdekképviseleti szervezeteket. Ennek alapján

állították össze azt a listát, amely a vállalkozások kezdeti időpontját veszi alapul. A kutatómunka során kiderült, hogy az első vállalkozást 1906-ban alapította a Kimmel-család Kaposváron, a Teleki utcában Hungária Gőzmosoda néven. A vállalkozás 1941-ben profilváltás folytán képerreterező műhellyé alakult.

Ezúttal 30 elismerés talált gazdára, s ezeket több mint ötven esztendője alapították Somogyban. A díjazott „maszekok” közül a legfiatalabbak is 1947 óta működnek. A díjátadás korabeli hangulatáról a Déryné Vándorszintársulat tagjai gondoskodtak, és régi, levéltári dokumentumok, családi relikviák is előkerültek az ünnepségen. Várhegyi György szobrászművész plakettjeit és az okleveleket a megyei közgyűlés elnöke adta át a díjazot- táknak.

Györfi Gyula kaposvári lakatosmester és fia veszik át a díjat dr. Gyenesi Istvántól

Paros kortörténet Somogyban

1925-1932 között Somogyban már 1100 iparos dolgozott. Volt itt szövés, kötélgyártás, kocsártonás, szitakészítés, bogárnár, gyertyaöntő, varró, szita-, ostornyél és tarisznyakészítő. Az 1929-33-as válság után fejlődés következett, és 1939-től a vezető iparokhoz csatlakozott a kőműves- és a géplakatosszakma, majd később vízvezeték-szerelő, villanyszerelő, műszerész, autójavító iparosok és a könnyűiparban tevékenykedő maszekok is megjelentek.